

Nr 23.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa författningar berörande veterinärväsendet samt angående inrättande av en veterinärstyrelse.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 7 februari 1947 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 68 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) besluta inrättande från och med den 1 juli 1947 av en veterinärstyrelse i överensstämmelse med vad föredragande statsrådet i propositionen förordat;

2) medgiva, att för veterinärstyrelsen må fastställas personalförteckning, upptagande av föredragande statsrådet förordade befattningar;

3) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	144 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	190 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	20 000
	Summa kronor	359 000;

4) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa
a) till *Veterinärstyrelsen: Avlöningar* ett *förslagsanslag* av 359 000 kronor;
b) till *Veterinärstyrelsen: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 59 400 kronor;

c) till *Veterinärstyrelsen: Inventarier m. m.* ett *reservationsanslag* av 40 000 kronor;

5) antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i vissa författningar berörande veterinärväsendet.

Kungl. Maj:ts författningsförslag är av följande lydelse:

»Förslag
till
**förordning om ändring i vissa författningar berörande
veterinärväsendet.**

Härigenom förordnas, att vad i förordningen den 27 juni 1930 (nr 247) om utrotande av nötbrosen, lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus, lagen den 12 april 1935 (nr 105) om bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (epizootilagen), förordningen den 21 juli 1937 (nr 737) med vissa bestämmelser rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m. samt förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur finnes stadgat rörande medicinalstyrelsen i stället skall från och med den 1 juli 1947 hava avseende å veterinärstyrelsen.»

Genom beslut den 30 januari 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för socialdepartementet att tillkalla högst sju sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning rörande organisationen av den centrala förvaltningen för medicinal- och veterinärväsendet. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades den 5 februari 1942 såsom sakkunniga f. d. landshövdingen K. E. Tiselius, tillika ordförande, lasarettsläkaren, medicine doktorn E. B. E. Bager, länsveterinären A. W. Borg, ledamoten av riksdagens andra kammare J. E. G. Fast, dåvarande revisionssekreteraren numera häradshövdingen O. G. G. Hesselgren, dåvarande ledamoten av riksdagens andra kammare E. H. Lindberg samt professorn T. L. Thunberg. Sedan riksdagsmannen Lindberg utnämnts till landshövding i Västerbottens län, blev han på egen begäran den 25 februari 1943 entledigad från sakkunniguppdraget, och utsågs till sakkunnig i hans ställe sjukhusdirektören H. Höglund, som dock på grund av sjukdom varit förhindrad att delta i överläggningarna under utredningsarbetets slutförande. De sakkunniga, vilka antogo benämningen medicinalstyrelseutredningen, ha med skrivelse den 5 februari 1946 avgivit betänkande i ämnet (SOU 1946: 20).

Över betänkandet ha utlåtanden avgivits av följande myndigheter, nämligen medicinalstyrelsen efter hörande av sinnessjukhusens direktioner, statskontoret, allmänna lönenämnden, riksräkenskapsverket, statens organisationsnämnd, justitiekanslern, universitetskanslern efter hörande av de medicinska fakulteterna i Lund och Uppsala samt karolinska institutets lärarkollegium, styrelsen för veterinärhögskolan efter hörande av skolans lärarkollegium, statens veterinärmedicinska anstalt, statens institut för folkhälsan, lantbruksakademien, lantbruksstyrelsen, socialstyrelsen, statistiska centralbyrån och samtliga länsstyrelser efter hörande av vederbörande förste provinsialläkare

och länsveterinär respektive förste stadsläkare och förste stadsveterinär. Vidare ha åtskilliga sammanslutningar yttrat sig, nämligen svenska landstingsförbundet, svenska stadsförbundet, Sveriges läkarförbund, svenska läkarsällskapet, svenska provinsialläkarföreningen, svenska stadsläkarföreningen, svenska lasarettläkarföreningen, svenska sanatorieläkarföreningen, svenska psykiatriska föreningen, Sveriges yngre läkares förening, svenska veterinärläkareföreningen, svenska distriktsveterinärföreningen, svenska veterinärföreningen för kött- och mjölkhygien, svenska veterinärföreningen för husdjurshygien, Sveriges yngre veterinärers förening, hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott, Sveriges lantbruksförbund, riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges tandläkarförbund, apotekarsocietetens direktion samt Sveriges apotekareförbund och Sveriges farmaceutförbund, svensk sjuksköterskeförening samt statens sjukhuspersonals förbund. Statskontoret, allmänna lönenämnden, riksräkenskapsverket och statens organisationsnämnd ha efter remiss även yttrat sig över medicinalstyrelsens utlåtande i ämnet.

I fråga om den nuvarande organisationen av veterinärväsendets centrala ledning samt medicinalstyrelseutredningens förslag angående veterinärväsendets administration m. m. och däröver avgivna yttranden torde få hänvisas till propositionen nr 68 s. 3—35.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 67 angående omorganisation av medicinalstyrelsen har *föredraganden, statsrådet Mossberg*, anfört bland annat följande.

»Frågan om ändring i veterinärväsendets administrativa ställning har varit föremål för överväganden i olika sammanhang utan att enighet kunnat uppnås om en definitiv lösning. Vid frågans behandling ha företrädesvis tre alternativa lösningar diskuterats, nämligen dels en överflyttning av veterinärväsendets centrala ledning till lantbruksstyrelsen, dels bibehållande av densamma inom medicinalstyrelsen men under självständigare former, dels ock inrättande av ett särskilt ämbetsverk för ändamålet. Av den nu föreliggande utredningen framgår, att en överflyttning av veterinärväsendets ledning till lantbruksstyrelsen blivit inaktuell, främst till följd av den betydande omfattning som styrelsens arbetsbörda numera erhållit. Vid remissbehandlingen av medicinalstyrelseutredningens betänkande har också praktiskt taget full samstämmighet framträtt i detta hänseende. Starka meningsmot-sättningar råda däremot alltjämt rörande vilken av de båda återstående lösningarna, som bör lämnas företräde.

För att underlätta bedömandet av denna fråga har utredningen låtit utarbeta två alternativa organisationsförslag, varav det ena — alternativ I — avser att bereda veterinärväsendet större självständighet inom medicinalstyrelsens ram genom att i vidare omfattning än hittills överlåta generaldirektörens beslutanderätt i veterinära ärenden på veterinära befattningshavare, i första hand den föreslagna veterinärdirektören. Det andra förslaget — alternativ II — innebär tillskapande av ett eget verk för veterinära ärenden under ledning av en särskild styrelse med en överdirektör såsom ordförande och

verkschef samt med representanter för bland annat medicinalstyrelsen och jordbruksnäringen. Till förmån för alternativ I har främst framhållits den nära sambörigheten mellan läkarnas och veterinärernas verksamhet i fråga om livsmedelskontrollen och födoämneshygienien samt bekämpandet av sådana smittsamma sjukdomar, som kunna överföras från djur till människor, såsom nötkreaturstuberkulosen och smittsam kastning. Till stöd för alternativ II har särskilt åberopats den kraftiga utvidgning av medicinalstyrelsens arbetsbörda och verksamhetsfält, som blivit följden av de senaste decenniernas intensiva utveckling inom såväl medicinal- som veterinärväsendet och framkallat växande svårigheter vid bemästrandet av styrelsens ledande och sammanhållande uppgifter. Av utredningens sju ledamöter ha fem uttalat sig för alternativ I och två, däribland ordföranden, för alternativ II.

Vid ärendets remissbehandling ha meningarna i denna fråga brutit sig skarpt inom alla berörda läger, ej minst inom veterinärernas egna led. Sålunda har veterinärhögskolans lärarkollegium med ordförandens utslagsröst anslutit sig till alternativ II, medan veterinärmedicinska anstaltens styrelse med ordförandens utslagsröst och veterinärläkareföreningen med 56 röster mot 44 uttalat sig för en organisation i principiell anslutning till alternativ I. Vidare har distriktsveterinärföreningen enhälligt tillstyrkt alternativ II, under det att flertalet länsveterinärer, svenska veterinärföreningen för kött- och mjölkhygien samt Sveriges yngre veterinärers föreningen i princip förordat alternativ I. Av de humanmedicinskt betonade remissmyndigheterna har medicinalstyrelsen, med reservation av två medicinalråd och tre veterinära specialföredragande, uttalat sig för en självständig veterinärstyrelse, medan Sveriges läkarförbund och vissa därtill anslutna föreningar ansett alternativ I vara att föredraga. Samtidigt har svenska läkaresällskapet som sin uppfattning framhållit, att båda alternativen vore godtagbara. Av jordbrukets representanter har lantbruksstyrelsen biträtt alternativ I samt Sveriges lantbruksförbund och riksförbundet landsbygdens folk alternativ II, medan lantbruksakademien och hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott ansett båda alternativen vara acceptabla ur jordbrukets synpunkt. Slutligen ha av de rent administrativa myndigheterna statskontoret (med reservation av föredraganden), organisationsnämnden och flertalet länsstyrelser anslutit sig till alternativ I, under det att lönenämnden och riksräkenskapsverket uttalat sig för alternativ II. Härtill bör anmärkas att, i den mån alternativ I förordats, nästan genomgående förutsatts, att veterinärväsendets ledning inom medicinalstyrelsen skulle anförtros åt en från byråindelning fristående veterinär i överdirektörs tjänsteställning.

Utredningsmännens och remissinstansernas ställningstagande lämnar alltså icke någon bestämd vägledning för bedömandet av ifrågavarande spörsmål. Vid prövning av de sakliga argument, som anförts till stöd för de olika alternativen, har jag funnit naturligt och önskvärt, att den samverkan mellan läkarna och veterinärerna på fältet, som erfordras för en effektiv livsmedelskontroll och ett framgångsrikt bekämpande av vissa sjukdomar, i möjligaste mån har sin motsvarighet i den centrala ledningen av medicinal- och veteri-

närväsendet. Det synes mig ock sannolikt, att en sådan samverkan kan underlättas, om denna ledning såsom hittills bibehålles hos ett och samma ämbetsverk. Å andra sidan får icke förbises, att tyngdpunkten inom veterinärväsendet icke ligger på det humanmedicinska planet utan måste anses vara att genom veterinärmedicinskt betingade åtgärder av olika slag främja husdjursaveln och boskapsskötselns ekonomiska avkastning. Detta belyses för övrigt därav, att den gemensamma sektorn mellan veterinärbyrån och övriga fackbyråer inom medicinalstyrelsen är av relativt ringa omfattning. Enligt från medicinalstyrelsen inhämtade uppgifter har sålunda mellan veterinärbyrån, å ena, samt hälsovårdsbyrån och apoteksbyrån, å andra sidan, gemensam handläggning under år 1945 ägt rum i sammanlagt 75 ärenden, varav cirka 30 avsett tillsättande av skilda veterinära befattningar och 25 läkemedelsfrågor av intresse även för veterinär praxis. Endast ett 20-tal av de gemensamma ärendena ha mera direkt berört livsmedelskontrollen och sjukdomsbekämpandet. Sammanlagda antalet veterinära ärenden uppgick detta år till omkring 10 000.

Angelägenheten av en nära samverkan mellan human- och veterinärmedicinens företrädare kan under sådana förhållanden enligt min uppfattning icke tillmätas avgörande betydelse, då det gäller att finna en för medicinalväsendets och veterinärväsendets centrala administration bättre avpassad organisation än den nuvarande. Härvid måste jämväl andra faktorer tagas i betraktande, främst de faktiska möjligheterna för en chef att sammanhålla ledningen av ett så stort verksamhetsfält, som medicinal- och veterinärväsendet representerar. Med den omfattning som medicinalstyrelsens arbetsbörda numera erhållit — omkring 50 000 ärenden per år, fränsett räkningar, rekvisitioner, rapporter och andra anmälningar — framstå dessa möjligheter för mig såsom mycket begränsade, även om styrelsens ledning förstärkes med en eller flera befattningshavare i överdirektörs tjänsteställning. I praktiken tager — därom synas alla vara ense — medicinalväsendets ledning redan nu helt sin man i anspråk. Detsamma gäller veterinärväsendet. Ett bibehållande av veterinärväsendets administration inom medicinalstyrelsen under egen överdirektör skulle därför väsentligen bli en formell anordning för underlättande av samarbetet mellan medicinal- och veterinärväsendet. Utåt skulle medicinalstyrelsens chef komma att stå såsom den i sista hand ansvarige för veterinärväsendets ledning, ehuru han blott skulle komma att deltaga i en ringa bråkdel av förekommande veterinärärenden, vilka till sitt praktiska syfte i allmänhet äro artskilda från de egentliga medicinalärendena. Detta anser jag icke utgöra en tillfredsställande ordning.

Mera ändamålsenligt synes mig vara, att medicinal- och veterinärväsendets ledning uppdelas och att garantier i möjligaste mån skapas för att trygga erforderligt samarbete. Härvid vill jag erinra om att på det praktiskt-vetenskapliga området, där sambandet mellan medicinal- och veterinärväsendet icke kan sägas vara mindre av behovet påkallat än på det administrativa, ett viktigt avsteg från gemenskapen redan tagits, då den veterinärmedicinska anstalten år 1943 utbröts från medicinalstyrelsens överinseende och ställdes

under ledning av en egen styrelse, lydande direkt under jordbruksdepartementet. Beaktas må jämväl, att varken i våra nordiska grannländer eller, såvitt utredningen kunnat inhämta, i övriga europeiska länder förekommer en organisatorisk samordning mellan medicinal- och veterinärväsendet av den art, som tillämpas i vårt land. Detta synes mig bestyrka, att sambandet mellan medicinal- och veterinärväsendet icke är av den tvingande natur, att en gemensam ledning under alla förhållanden bör bibehållas. I anslutning härtill vill jag meddela, att jag i enlighet med utredningens förslag har för avsikt att påkalla särskild undersökning rörande möjligheterna att vinna en klarare gränsdragning mellan tjänsteläkarnas och tjänsteveterinärernas uppgifter beträffande den lokala livsmedelskontrollens handhavande. En sådan undersökning har för övrigt även förordats av 1946 års statsrevisorer. Kan denna fråga erhålla en praktiskt tillfredsställande lösning, vilket jag har anledning förmoda, blir givetvis behovet av en gemensam ledning av medicinal- och veterinärväsendet mindre uttalat än nu. Slutligen bör framhållas, att kostnadsskillnaden mellan de båda alternativen — av utredningen beräknad till i runt tal 25 000 kronor — icke synes vara av den storleksordning, att den kan nämnvärt påverka ställningstagandet till föreliggande spörsmål.

På grund av vad sålunda anförts vill jag i likhet med medicinalstyrelsen, vars ståndpunkt i detta hänseende icke kan fränkännas särskild betydelse, förorda, att för veterinärväsendets centrala ledning inrättas ett eget ämbetsverk i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom alternativ II betecknade förslaget. Frågan om ämbetsverkets närmare organisation torde böra upptagas på jordbruksdepartementets föredragning. Därvid torde även spörsmålen om samarbetet med medicinalstyrelsen och om veterinärmedicinska anstaltens administration böra beaktas.»

I propositionen nr 68 har *föredraganden, statsrådet Sträng*, anfört och föreslagit följande.

»I propositionen angående omorganisation av medicinalstyrelsen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att vid omorganisationen av medicinalstyrelsen bryta ut veterinärväsendet och för dess handhavande inrätta ett särskilt ämbetsverk, veterinärstyrelsen. I detta sammanhang kommer alltså att behandlas endast frågan om det nya ämbetsverkets organisation och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

I det av utredningen upprättade förslaget till veterinärstyrelse har man, såsom förut berörts, utgått från att ämbetsverket borde organiseras på samma sätt som exempelvis egnahemsstyrelsen med en styrelse, bestående av överdirektören samt byråcheferna och representanter för jordbruket och medicinalstyrelsen m. fl. Såsom skäl för denna organisationsform har åberopats att bättre anknytning till jordbruket och medicinalstyrelsen därigenom kunde vinnas. I de avgivna yttrandena ha rörande denna fråga delade meningar kommit till uttryck.

Enligt min mening kunna visserligen fördelar i de av utredningen berörda hänseendena nås genom att organisera veterinärstyrelsen såsom ett kollegialt

ämbetsverk men å andra sidan kräves ofta av styrelsen, exempelvis vid bekämpandet av epizootier, vilket bekämpande skall ledas av styrelsen, stor snabbhet vid meddelandet av viktiga beslut. En organisation av det slag som utredningen tänkt sig ger knappast möjlighet till den erforderliga snabbheten i besluten. Det torde för övrigt finnas möjligheter att på annat sätt få till stånd den anknytning till humanmedicinen och jordbruket, som utredningen avsett. Till denna fråga återkommer jag i det följande. Jag finner mig alltså böra föreslå att veterinärstyrelsen — på sätt även förordats i fråga om medicinalstyrelsen i förenämnda proposition — organiseras såsom ett ämbetsverk med chefen såsom ensam beslutande.

För att veterinärstyrelsen likväl, såsom jag nyss antydde, skall bliva tillgodosedd med sakkunskap å humanmedicinens och jordbruksnäringens område vill jag föreslå, att det vetenskapliga råd — som i anslutning till vad utredningen ifrågasatt bör finnas hos veterinärstyrelsen och vars ledamöter synas i den mån så är möjligt böra utgöras av motsvarande ledamöter av den nuvarande medicinalstyrelsens vetenskapliga råd — utökas med en representant för medicinalstyrelsen och två representanter för jordbruksnäringen, samtliga utsedda av Kungl. Maj:t. Genom en sådan anordning kan veterinärstyrelsen få kontakt med utvecklingen på humanmedicinens område och göra sig underrättad om jordbruksnäringens synpunkter i olika för denna betydelsefulla frågor utan den omgång, som skulle bliva oundviklig i en kollegial styrelse.

Självklart är, att vissa frågor kunna påkalla samråd mellan veterinärstyrelsen samt medicinalstyrelsen och lantbruksstyrelsen, och jag förutsätter, att sådant samråd i erforderlig utsträckning skall komma till stånd.

I anledning av det från vissa håll framförda kravet att chefen för veterinärstyrelsen skall äga veterinär fackkunskap vill jag framhålla, att någon föreskrift av innebörd, att chefen för medicinalstyrelsen skall besitta medicinsk utbildning icke funnits under senare tider. Detta har grundat sig därpå, att verkschefens uppgifter i stor utsträckning innefattat administrativa spörsmål, för vilkas bedömande medicinsk utbildning icke ovillkorligen erfordrats, samt att kvalificerad medicinsk sakkunskap förutsatts ändock vara tillgänglig inom styrelsen och dess vetenskapliga råd. Motsvarande skäl torde kunna åberopas mot kravet att chefen för veterinärstyrelsen skall äga veterinär utbildning, och jag finner mig på grund härav icke böra föreslå att veterinärstyrelsens chef ovillkorligen skall vara veterinär.

Utredningens förslag om inrättande av en disciplinnämnd inom veterinärstyrelsen på samma sätt som inom medicinalstyrelsen finner jag böra godtagas. Även om betydelsen av en sådan nämnd torde vara mest framträdande å humanmedicinens område, kommer det med säkerhet att visa sig värdefullt att, framförallt i sådana disciplinära frågor, som direkt beröra enskilds rätt, få såväl lekman- och rättssynpunkter som veterinärmedicinska synpunkter beaktade. En disciplinnämnd av föreslagen sammansättning torde även vara ägnad att hos allmänheten skapa förtroende för veterinärväsendet. All, såsom i ett yttrande ifrågasatts, från nämndens behandling utskilja dis-

ciplinfrågor av viss art eller rörande vissa tjänstemän synes med hänsyn till angelägenheten av en enhetlig praxis och de underlydandes likställdhet icke böra ske.

Nämnden synes böra bestå av veterinärstyrelsens chef, föredraganden i det ärende varom fråga är samt chefen för den byrå, som enligt vad jag i det följande kommer att föreslå skall handhava de administrativa frågorna i styrelsen, ävensom de vilka i vetenskapliga rådet företråda jordbruksnäringen och den juridiska vetenskapen. Ordförandeposten i nämnden bör med hänsyn till överdirektörens ställning såsom veterinärstyrelsens chef anföras denne. Nämndens sammansättning torde från allmänhetens synpunkt utgöra en tillräcklig borgen för att samtliga intressen i disciplinära ärenden skola bliva beaktade. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera nämndens befogenheter.

Beträffande möjligheten att tillsätta en epizootinämnd bör nämnas, att denna möjlighet tillskapats såsom ett medel att användas vid de extraordinära tillfällen, då svårare epizootier utbreda sig över större områden. Erfarenheten från tidigare epizootier har givit vid handen, att personalen å medicinalstyrelsens veterinärbyrå varit otillräcklig för att kunna på ett effektivt sätt leda bekämpandet av en svårare epizooti och samtidigt handhava de ordinarie göromålen. Detta har särskilt tydligt framträtt, då det för ett rationellt bekämpande av en utbruten epizooti varit nödvändigt att förflytta en del av byråns personal till de av sjukdomen drabbade områdena. Även om den föreslagna veterinärstyrelsen får antagas bliva bättre utrustad i avseende å personal, kan det dock icke förväntas, att bekämpandet av en svårartad och omfattande epizooti skall kunna verkningsfullt genomföras av styrelsen i dess normala organisationsform med mindre än att andra väsentliga uppgifter eftersättas. Möjligheten att för sådana undantagsförhållanden tillsätta en epizootinämnd bör således enligt min mening bibehållas.

Förslaget till byråindelning synes mig vara lämpligt, och jag anser således, att veterinärstyrelsen bör organiseras på fyra byråer, nämligen en allmän byrå, en hygienbyrå, en tuberkulos- och kastsjukebyrå samt en administrativ byrå. För att belysa vilka ärenden, som avses skola handläggas å de olika byråerna, torde jag få lämna följande uppgifter. Å allmänna byrån böra handläggas ärenden beträffande veterinärkonstens utövande, veterinär-distrikt, civila veterinärbefattningar och militärveterinärer, flertalet ärenden angående smittsamma husdjursjukdomar och införsel av levande djur och varor samt ärenden rörande karantänsanstalter. Till hygienbyrån böra hänföras ärenden angående stads- och besiktningsveterinärer, ärenden rörande offentliga slakthus, kommunala köttbesiktningbyråer, kontrollslakterier och andra under statens kontroll ställda slakteriinrättningar, ärenden avseende in- och utförsel av köttvaror m. m. ävensom ärenden rörande mjölkhygien och den animala födoämneshygien i övrigt. På tuberkulos- och kastsjukebyråns handläggning böra ankomma ärenden angående godkännande av veterinärer avsedda att anlitas av hushållningssällskap för bekämpandet av tuberkulos och smittsam kastning hos nötkreatur ävensom övriga till be-

kämpandet av dessa sjukdomar hörande ärenden. Å den administrativa byrån böra handläggas ärenden rörande administrativa, juridiska och kamerala frågor i allmänhet. Härjämte bör, på sätt utredningen föreslagit, veterinärstyrelsen kunna vid handläggning av författningsärenden i viss omfattning erhålla biträde av medicinalstyrelsens lag- och utredningsbyrå. Bearbetningen av den veterinära statistiken torde, likaledes i enlighet med utredningens förslag, böra förläggas till medicinalstyrelsens statistiska avdelning.

Att, såsom allmänna lönenämnden och statskontoret förordad, hänföra ärendena angående animal födoämneshygien till den allmänna byrån torde endast föranleda ett kortare uppskov med inrättande av en särskild hygienbyrå, enär den hygieniska verksamheten säkerligen är i behov av utvidgning. Någon anmärkningsvärd besparing för statsverket skulle en sådan avvikelse från utredningens förslag icke medföra.

Vad beträffar gränserna för den centrala veterinärmyndighetens ämbetsbefattning vill jag först beröra frågan om inordnande av statens veterinärmedicinska anstalt under veterinärstyrelsen. Då anstalten i samband med en år 1943 beslutad omorganisation utbröts från medicinalstyrelsen såsom dåvarande högsta veterinärmyndighet, hade såsom skäl för en utbrytning åberopats att en behöblig lättnad i medicinalstyrelsens arbetsbörda därigenom kunde erhållas. Detta skäl torde icke — i varje fall icke med samma styrka — kunna åberopas för veterinärstyrelsens del till förmån för ett bibehållande i princip av anstaltens nuvarande självständighet. Emellertid torde såsom vid frågans behandling år 1943 framhölls en fristående styrelse för anstalten bäst främja anstaltens uppgifter att bidra till bekämpande av husdjursjukdomarna och befordra husdjurskötseln i landet samt idka vetenskaplig forskning på dessa områden. Någon principiell ändring i förevarande hänseende torde därför icke böra göras. I sammansättningen av anstaltens styrelse torde emellertid böra ske den ändringen, att en däri ingående representant för medicinalstyrelsen ersättes med en representant för veterinärstyrelsen, därvid veterinärstyrelsens chef lämpligen torde böra bliva ordförande i anstaltens styrelse. Chefen för veterinärstyrelsen torde härjämte böra ingå som ledamot i veterinärhögskolans styrelse.

Utredningens förslag angående överflyttning av Kungl. Maj:ts beslutanderätt i vissa frågor, som beröra lagen angående köttbesiktning och slakthus, har jag för avsikt att upptaga till behandling i samband med ett av 1946 års köttbesiktningsskommitté avgivet betänkande (SOU 1946: 85). Då varken dessa frågor eller övriga av utredningen behandlade frågor om överflyttning till den centrala myndigheten av Kungl. Maj:ts beslutanderätt synas vara av natur att nämnvärt påverka veterinärstyrelsens organisation och sistnämnda frågor ej heller eljest äro av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning, finner jag ej anledning att i detta sammanhang närmare ingå på dem. Detsamma gäller av utredningen berörda frågor om decentralisering till lokala organ av den centrala veterinärmyndighetens beslutanderätt i vissa ärenden.

I fråga om chefspersonalens anställnings- och löneförhållanden ansluter

jag mig till utredningens förslag i fråga om chefen för veterinärstyrelsen. Chefen för ämbetsverket, vilken bör benämnas överdirektör, torde alltså böra placeras i lönegraden C 10 enligt gällande löneordning.

I propositionen angående medicinalstyrelsens omorganisation har föreslagits att fackbyråchefstjänsterna inom medicinalstyrelsen skola överföras å C-plan. De skäl som åberopats härför torde med i stort sett samma styrka kunna göras gällande i fråga om fackbyråcheferna i veterinärstyrelsen. Med hänsyn härtill förordar jag att även dessa uppföras å C-plan.

I fråga om lönegradsplaceringen har utredningen föreslagit, att de veterinära fackbyråcheferna skola placeras i lönegraden C 6, medan utredningen för läkarbyråchefernas vidkommande föreslagit lönegraden C 7. Utredningen har såsom grund för denna differentiering åberopat att tjänsteläkarnas genomsnittsinkomster väsentligt överstege motsvarande veterinärers. En sådan gradering synes mig i förevarande fall icke riktig. Av utredningen synes framgå att i varje fall de mera framstående veterinärerna ha inkomster, vilka avsevärt överstiga dem, som erbjudas med en placering i lönegraden 6. För att man under sådana förhållanden skall kunna räkna med att en mer kvalificerad veterinär skall vara villig åtaga sig en byråchefstjänst är det enligt min mening nödvändigt, att ifrågavarande befattning placeras i lönegraden C 7, således samma lönegrad som av utredningen föreslagits för läkarbyråchefsbefattningarna. Jämväl den i åtskilliga remissyttranden framhållna synpunkten, att de veterinära fackbyråcheferna med hänsyn till art och omfattning av arbetsbördan samt ansvar vore jämställda med de humanmedicinska fackbyråcheferna talar för enhetlighet i lönegradsplacering de olika kategorierna emellan. Från utbildningssynpunkt kan måhända göras gällande att läkarna ha en betydligt längre utbildningstid än veterinärerna, men såsom framgår av propositionen angående medicinalstyrelsens omorganisation ha byråcheferna i medicinalstyrelsen, som skola handlägga tandvårds- och apoteksfrågor, placerats i samma lönegrad som läkarbyråcheferna, oaktat de förstnämnda byråcheferna ha kortare utbildningstid än veterinärerna. Utbildningssynpunkten synes därför icke i detta sammanhang böra tillmätas någon avgörande betydelse. Med hänsyn till det anförda finner jag mig alltså böra föreslå, att veterinärstyrelsens fackbyråchefer placeras i lönegraden C 7. Den av utredningen för dessa föreslagna benämningen veterinär-råd torde böra godtagas.

Om den av mig förordade lönegradsplaceringen godtages, förutsätter jag, att en restriktivare prövning av frågor om tillstånd för fackbyråcheferna att innehava bisysslor kommer att framdeles tillämpas. Att helt förbjuda innehav av dylika sysslor lär likaså lita som i andra fall vara möjligt eller från allmän synpunkt önskvärt.

Chefen för den administrativa byrån torde emellertid böra placeras i 30 lönegraden. Tills vidare synes befattningen böra upptagas å extra ordinarie stat.

Ersättning till medlemmarna av det vetenskapliga rådet torde böra utgå efter de grunder, som hittills gällt i motsvarande avseende för medicinalstyrelsen.

I fråga om den övriga personalen finner jag mig icke för närvarande böra föreslå någon utökning i förhållande till förslaget.

Beträffande löneställningen för ifrågavarande veterinära personal ansluter jag mig i huvudsak till utredningens förslag. I fråga om byråveterinärsbefattningen å allmänna byrån vill jag emellertid föreslå en avvikelse. För denna befattning har utredningen förordnat placering i lönegraden Eo 24, ehuru motsvarande befattning inom den nuvarande veterinärbyrån är placerad i lönegraden Eo 26. Detta förhållande grundar sig därpå, att chefen för den allmänna byrån med hittillsvarande organisation haft att i viss utsträckning intaga ställningen som chef för veterinärväsendet och således för åtskilliga av de inom den allmänna byråns område fallande göromålen behövt en kvalificerad ställföreträdare, medan en ändring härvidlag skulle inträda vid inrättande av en särskild veterinärstyrelse.

Enligt min mening bör kravet på särskild kvalifikation hos ifrågavarande befattningshavare icke minskas. Bland de arbetsuppgifter, som inom den hittillsvarande organisationen ankommit på chefen för veterinärbyrån, har ingått inspektion av länsveterinärernas ämbetsförvaltning och arkiv. Sådan inspektion har emellertid på grund av arbetsbelastningen icke kunnat ske i avsedd omfattning. Denna inspektionsskyldighet överflyttas vid den nu föreslagna omorganisationen å chefen för den allmänna byrån, och för att inspektion skall kunna ske i erforderlig omfattning torde erfordras att en som ställföreträdare åt byråchefen lämplig befattningshavare finnes att tillgå för handhavandet av byråns ärenden under tiden för byråchefens bortovaro. Även under andra tider torde emellertid arbetet å allmänna byrån med hänsyn till ärendenas omfattning och skiftande art fordra biträde åt byråchefen av en veterinär, som vid behov kan fungera såsom föredragande. Av nu anförda skäl anser jag, att befattningen som byråveterinär å allmänna byrån alltjämt bör upptagas i lönegraden Eo 26.

Utredningens förslag om förändring av den nuvarande veterinärbyråns konsulenttjänst för föredraganden av kastsjukeärenden till en byråveterinärsbefattning i lönegraden Eo 26 finner jag vara väl motiverat. Däremot kan jag icke finna skäl att nu för nämnde föredragande inrätta en byrådirektörsbefattning.

En mera allmän lönegradsuppflyttning av övrig biträdande veterinärpersonal torde icke vara motiverad med hänsyn till befattningarnas karaktär.

Vad beträffar den juridiskt-administrativa personalen ansluter jag mig i huvudsak till utredningens förslag. De båda amanuensernas löneställning torde komma att bestämmas enligt de grunder som i allmänhet komma att gälla i fråga om löner och befordringsgång för amanuens- och biträdespersonal under iakttagande av vad som kan föranledas av en överföring av motsvarande personal från medicinalstyrelsens veterinärbyrå till veterinärstyrelsen.

Jämväl skriv- och expeditionsvaktspersonal m. m. torde i huvudsak böra erhålla lönegradsplacering i enlighet med utredningens förslag. För skrivbiträdespersonalens del kan emellertid förutnämnda reglering av löner och befordringsgång komma att inverka.

I enlighet med vad nu anförts skulle således veterinärstyrelsens personal bestå av följande befattningshavare:

1 överdirektör	C 10
3 veterinärråd	C 7
1 byråchef	Eo 30
2 byråveterinärer	Eo 26
1 förste byråsekreterare tillika kamrerare	A 24
1 konsulent	A 24
4 konsulenter	Eo 24
1 kansliskrivare	Eo 11
1 kassör	Eo 11
2 kanslibiträden	A 7
2 kanslibiträden	Eo 7
1 förste expeditionsvakt	Eo 7
1 expeditionsvakt	Eo 5
2 amanuenser, 7 kontorsbiträden, 5 skrivbiträden och 1 telefonist. Av kontorsbiträdena ha fyra beräknats placerade å ordinarie stat.	

Härvid har förutsatts, att den nuvarande veterinärbyråns personal å ordinarie stat överflyttas från medicinalstyrelsen till veterinärstyrelsen. Kungl. Maj:t torde böra erhålla befogenhet att föra veterinärbyråns medicinalrådsbefattning och byrådirektörsbefattning å övergångsstat, därest innehavarna icke skulle önska övergå till motsvarande eller andra befattningar i veterinärstyrelsen.

En beräkning efter nu angivna grunder och nuvarande lönesystem av medelsbehovet för avlöningar vid veterinärstyrelsen har till resultat givit följande belopp:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	kronor 100 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 123 000
4. Rörligt tillägg	» 31 000
	<hr/>
	kronor 259 000
Kristillägg	» 33 000
	<hr/>
	kronor 292 000.

Genomförande av den föreslagna allmänna löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst m. m. torde föranleda följande avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	kronor 144 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 190 000
4. Rörligt tillägg	» 20 000
	<hr/>
	kronor 359 000.

Omkostnadsstaten torde böra grundas på de av medicinalstyrelsen i detta hänseende gjorda beräkningarna. Sålunda torde de olika utgiftsposterna böra beräknas till följande belopp, nämligen för sjukvård m. m. 1 500 kronor, för reseersättningar 12 000 kronor, för expenser 43 500 kronor samt för publikationstryck 2 500 kronor. Från det sammanlagda omkostnadsbeloppet torde såsom medicinalstyrelsen anfört kunna avräknas 100 kronor såsom inkomst av försålda publikationer. Samtliga poster synas böra upptagas förslagsvis, varför omkostnadsstatens slutsumma bör beräknas till 59 400 kronor.

För anskaffande av möbler och inventarier i övrigt för den nya styrelsen torde erfordras ett engångsanslag av 40 000 kronor. Detta belopp torde böra anvisas i form av ett reservationsanslag under anslagstiteln Veterinärstyrelsen: Inventarier m. m.

I ett flertal av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt beslutade författningar förekommer för närvarande hänvisning till medicinalstyrelsen såsom högsta centrala veterinära myndighet. I och med veterinärstyrelsens tillkomst böra dessa hänvisningar avse denna styrelse. I anledning härav har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till förordning om ändring i vissa författningar berörande veterinärväsendet, vilket förslag i detta sammanhang torde böra underställas riksdagen för antagande. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder, därest riksdagen skulle biträda vad jag tidigare förordat.»

Frågan om den lämpligaste organisationen av veterinärväsendets centrala ledning har senast år 1939 varit föremål för riksdagens överväganden. På grundval av i ämnet väckta motioner uttalade riksdagen därvid, att frågan syntes böra underkastas en ingående och allsidig prövning. Den bland annat i anledning härav tillkallade medicinalstyrelseutredningen har i sitt den 5 februari 1946 avgivna betänkande framlagt två skilda organisationsförslag, benämnda alternativ I och alternativ II. Alternativ I avser, att veterinäradministrationen skulle bibehållas inom medicinalstyrelsens ram men beredas en mera självständig ställning genom att beslutanderätten i veterinära ärenden skulle i vidare omfattning än hittills överlätas på veterinära befattningshavare. Enligt alternativ II skulle veterinärväsendets centrala ledning handhavas av ett särskilt ämbetsverk. I de över utredningens betänkande avgivna yttrandena ha såsom av den föregående redogörelsen framgår starka meningsmotsättningar beträffande denna fråga kommit till uttryck. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag i ämnet ansluter sig i huvudsak till alternativ II och innebär sålunda, att veterinärväsendet i samband med omorganisation av medicinalstyrelsen skall utbrytas från styrelsens verksamhetsområde och att för veterinäradministrationen skall inrättas ett särskilt ämbetsverk, benämnt veterinärstyrelsen.

Utskottet.

Då det gäller att taga ståndpunkt till förevarande fråga har utskottet funnit huvudsakligen två skäl vara avgörande. Dels torde det ur jordbrukssynpunkt vara av betydelse att veterinärväsendet erhåller en mera självstän-

dig ställning än hittills och närmare anknytes till jordbruket och dess organ. Dels torde det, såsom av utredningen i ärendet framgår, med hänsyn till de allt mer ökade statliga insatserna på hälso- och sjukvårdens område icke utan väsentliga olägenheter låta sig göra att inrymma veterinäradministrationen inom medicinalstyrelsen. På grund av vad sålunda anförts vill utskottet i princip tillstyrka, att veterinärväsendet utbrytes från medicinalstyrelsens verksamhetsområde och att för den centrala ledningen av veterinärväsendet inrättas ett särskilt ämbetsverk.

Enligt medicinalstyrelseutredningens förslag skulle det nya ämbetsverket, som bör benämnas veterinärstyrelsen, organiseras såsom ett kollegialt ämbetsverk, då därigenom bättre anknytning till jordbruket och medicinalstyrelsen skulle kunna vinnas. Utskottet anser emellertid i likhet med föredragande statsrådet övervägande skäl tala för att veterinärstyrelsen organiseras såsom ett ämbetsverk med chefen såsom ensam beslutande. För att jordbruksnäringens inflytande på veterinärväsendet likväl skall kunna förstärkas och för att den önskvärda anknytningen till humanmedicinens område skall kunna bibehållas torde det vetenskapliga råd, som Kungl. Maj:t har föreslagit skola finnas hos veterinärstyrelsen, böra utgöras av — förutom motsvarande ledamöter av den nuvarande medicinalstyrelsens vetenskapliga råd — två representanter för jordbruksnäringen och en representant för medicinalstyrelsen.

Mot förslaget att disciplinärenden skola handläggas av en särskild disciplinnämnd har utskottet icke någon erinran. Ej heller har utskottet något att invända mot att möjligheten att tillsätta epizootinämnd bibehålles.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall veterinärstyrelsen organiseras på fyra byråer, nämligen en allmän byrå, en hygienbyrå, en tuberkulos- och kastsjukebyrå samt en administrativ byrå. Detta innebär i huvudsak ett överflyttande till det nya ämbetsverket av den nuvarande organisationen, utbyggd med en administrativ byrå. Utskottet finner den sålunda föreslagna byråindelningen ändamålsenlig och biträder därför förslaget.

I fråga om gränserna för den centrala veterinärmyndighetens ämbetsbefattning ansluter sig utskottet till vad föredragande statsrådet anför. Utskottet anser sålunda, att någon principiell ändring i statens veterinärmedicinska anstalts ställning nu icke bör göras men att veterinärstyrelsens chef bör vara ordförande i anstaltsens styrelse. Därjämte synes chefen för veterinärstyrelsen böra ingå såsom ledamot i veterinärhögskolans styrelse.

Vad angår chefspersonalens anställnings- och löneförhållanden torde i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag chefen för ämbetsverket böra placeras i lönegrad C 10 i gällande lönereglemente och chefen för den administrativa byrån i lönegrad Eo 30. I fråga om fackbyråcheferna har medicinalstyrelseutredningen föreslagit, att de veterinära fackbyråcheferna, veterinärråden, skulle placeras i lönegrad C 6 men motsvarande befattningshavare i medicinalstyrelsen i lönegrad C 7. Föredragande statsrådet har emellertid förordat, att jämväl veterinärråden skola placeras i sistnämnda lönegrad. Med hänsyn till angelägenheten av att för fackbyråchefstjänsterna i veterinärstyrelsen skola kunna påräknas kvalificerade veterinärer vill utskottet

icke motsätta sig att dessa befattningar hänföras till lönegrad C 7. I likhet med föredragande statsrådet förutsätter utskottet emellertid, att en restriktivare prövning av frågor om tillstånd för fackbyråcheferna att innehava biysslor kommer att framdeles tillämpas.

Jämväl i fråga om övrig personal och dennas lönegradsplacering tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag.

Mot Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för avlöningar, omkostnader och inventarier m. m. för nästa budgetår har utskottet intet att erinra.

Utbrytandet av veterinärväsendet från medicinalstyrelsens verksamhetsområde föranleder, att de i ett flertal av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt beslutade författningar förekommande hänvisningarna till medicinalstyrelsen såsom högsta centrala veterinära myndighet i fortsättningen bära avse veterinärstyrelsen. Det med anledning härav i propositionen nr 68 framlagda författningsförslaget har icke givit utskottet anledning till erinran. Inrättandet av veterinärstyrelsen föranleder emellertid en jämkning i det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 3 framlagda förslaget till förordning angående vissa åtgärder för bekämpande av smittsam kastning hos nötkreatur. Häröver vill utskottet i annat sammanhang denna dag avgiva utlåtande.

Under återopropande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) besluta inrättande från och med den 1 juli 1947 av en veterinärstyrelse i överensstämmelse med vad i det föregående förordats;

2) medgiva att för veterinärstyrelsen må fastställas personalförteckning, upptagande av föredragande statsrådet förordade befattningar;

3) godkänna följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 144 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 5 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 190 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 20 000

Summa kronor 359 000;

4) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Veterinärstyrelsen*: *Avlöningar* ett *förslagsanslag* av 359 000 kronor;

- b) till Veterinärstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 59 400 kronor;
c) till Veterinärstyrelsen: Inventarier m. m. ett reservationsanslag av 40 000 kronor;
5) antaga Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändring i vissa författningar berörande veterinärväsendet.

Stockholm den 22 april 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Nils Olsson, friherre Beck-Friis, herrar Näslund, Svedberg, Jonsson, Henry Johansson och Isaksson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Mäler, Andersson i Surahammar, Larsson i Karlstad, Jacobson i Vilhelmina och Svensson i Ljungskile.
